**АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА**
**(policy brief)**
щодо імплементації
РЕГЛАМЕНТУ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ПАРЛАМЕНТУ І РАДИ (ЄС) 2016/1011 від 8 червня 2016 року про індекси, які використовуються як бенчмарки у фінансових інструментах і фінансових договорах або для вимірювання результативності інвестиційних фондів
(BMR)

## ВСТУП.

Імплементація BMR передбачена Національною програмою адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС) (п. 45 Переліку завдань)[1] та Планом заходів, затверджених розпорядженням НКЦПФР № 19/21/5271/К04 від 16 вересня 2026 року (п. 45)[2]. Ця аналітична записка підготовлена з метою надання рекомендацій щодо внесення змін до законодавства України, які випливають з GAP-аналізу BMR.

## КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ.

BMR[3] складається з 82 статей, які об'єднані у 8 розділів, а також 3-х додатків.

**Таблиця 1.** ***Застосування GAP-аналізу до норм BMR***

| **Статті BMR** | **GAP-аналіз застосовується (так, ні)[4]** |
|---|---|
| РОЗДІЛ I. ПРЕДМЕТ, СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ, ТЕРМІНИ ТА ВИЗНАЧЕННЯ | |
| Стаття 1. Предмет регулювання | так |
| Стаття 2. Сфера застосування | так |
| Стаття 3. Терміни та визначення | так (крім 3.2, 3.3) |
| РОЗДІЛ II. ДОСТОВІРНІСТЬ І НАДІЙНІСТЬ БЕНЧМАРКІВ | |
| Глава 1. УПРАВЛІННЯ ТА КОНТРОЛЬ З БОКУ АДМІНІСТРАТОРІВ | |
| Стаття 4. Вимоги щодо управління та конфліктів інтересів | так (крім 4.9) |
| Стаття 5. Вимоги до органу нагляду | так (крім 5.5, 5.6) |
| Стаття 6. Вимоги до системи контролю | так |
| Стаття 7. Вимоги до системи підзвітності | так |
| Стаття 8. Вимоги до ведення обліку | так |
| Стаття 9. Механізм розгляду скарг | так |

1Постанова Кабінету Міністрів України від 1 квітня 2026 р. № 438 «Про затвердження Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС)». URL.: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/438-2026-%D0%BF#Text

[2] Розпорядження НКЦПФР 19/21/5271/К04 від 16 вересня 2026 року Про затвердження плану заходів НКЦПФР з виконання Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС)

[3] Адаптивний переклад виконано експертами UCMA

[4] GAP-аналіз не застосовується до: розпорядчих норм, якими надаються доручення на виконання певних дій; відсилочних норм на інші законодавчі акти; норм, які вносять зміни до інших законодавчих актів ЄС.

| Статті BMR | GAP-аналіз застосовується (так, ні)[4] |
|---|---|
| Стаття 10. Аутсорсинг | так |
| Глава 2. ВХІДНІ ДАНІ, МЕТОДИКА ТА ЗВІТУВАННЯ ПРО ПОРУШЕННЯ | |
| Стаття 11. Вхідні дані | так (крім 11.5) |
| Стаття 12. Методика | так |
| Стаття 13. Прозорість методики | так (крім 13.2a, 13.3) |
| Стаття 14. Повідомлення про порушення | так (крім 14.4) |
| Глава 3. КОДЕКС ПОВЕДІНКИ ТА ВИМОГИ ДО НАДАВАЧІВ ДАНИХ | |
| Стаття 15. Кодекс поведінки | так (крім 15.6) |
| Стаття 16. Вимоги до управління та контролю для піднаглядних надавачів даних | так (крім 16.5) |
| РОЗДІЛ III. ВИМОГИ ДО РІЗНИХ ТИПІВ БЕНЧМАРКІВ | |
| Глава 1. БЕНЧМАРКИ НА ОСНОВІ РЕГУЛЬОВАНИХ ДАНИХ | |
| Стаття 17. Бенчмарки на основі регульованих даних | так |
| Глава 2. ПРОЦЕНТНІ ТА СТАВОК СПОТОВІ ВАЛЮТНІ БЕНЧМАРКИ | |
| Стаття 18. Процентні бенчмарки | так |
| Стаття 18a. Спотові валютні бенчмарки | так (крім 18a.2, 18a.3) |
| Глава 3. ТОВАРНІ БЕНЧМАРКИ, ЩО БАЗУЮТЬСЯ НА НАДАНИХ ВХІДНИХ ДАНИХ | |
| Стаття 19. Товарні бенчмарки, що базуються на наданих вхідних даних | так |
| Глава 3a. КЛІМАТИЧНІ БЕНЧМАРКИ | |
| Стаття 19a. Бенчмарки кліматичного переходу ЄС та бенчмарки ЄС, узгоджені з Паризькою угодою | так |
| Стаття 19b. Вимоги для бенчмарків кліматичного переходу ЄС | так |
| Стаття 19c. Виключення для бенчмарків ЄС, узгоджених із Паризькою угодою | ні |
| Стаття 19d. Намагання з надання бенчмарків кліматичного переходу ЄС | ні |
| Глава 4. КРИТИЧНІ БЕНЧМАРКИ | |
| Стаття 20. Критичні бенчмарки | так (крім 20.1a, 20.4, 20.5, 20.6) |
| Стаття 21. Обов’язкове адміністрування критичного бенчмарка | так (крім 21.5) |
| Стаття 22. Обмеження ринкової влади адміністраторів критичних бенчмарків | так |
| Стаття 23. Обов’язкове надання даних для критичного бенчмарка | так |
| Глава 4a. ЗАМІНА БЕНЧМАРКУ, ВСТАНОВЛЕНА ЗАКОНОДАВСТВОМ | |
| Стаття 23a. Сфера застосування заміни бенчмарку, встановлена законодавством | так |
| Стаття 23b. Заміна бенчмарку законодавством Європейського Союзу | так |
| Стаття 23c. Заміна бенчмарку національним законодавством | так |
| Глава 5. ЗНАЧУЩІ БЕНЧМАРКИ | |
| Стаття 24. Значущі бенчмарки | так (крім 24.10) |
| Стаття 24a. Вимоги до адміністраторів значущих бенчмарків | так |

| Статті BMR | GAP-аналіз застосовується (так, ні)[4] |
|---|---|
| Стаття 25. Звільнення від певних вимог до значущих бенчмарків | так (крім 25.8, 25.9) |
| РОЗДІЛ IV. ПРОЗОРІСТЬ ТА ЗАХИСТ СПОЖИВАЧІВ | |
| Стаття 27. Заява про бенчмарк | так (крім 27.2b) |
| Стаття 28. Зміни та припинення надання бенчмарка | так |
| Стаття 28a. Доступність інформації в єдиній європейській точці доступу | так |
| РОЗДІЛ V. ВИКОРИСТАННЯ БЕНЧМАРКІВ У ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ | |
| Стаття 29. Використання критичних бенчмарків, значущих бенчмарків, товарних бенчмарків, що підпадають під Додаток II, бенчмарків ЄС для кліматичного переходу та бенчмарків ЄС, узгоджених з Паризькою угодою | так |
| Стаття 30. Рівнозначність | так (крім 30.2a, 30.3, 30.3a, 30.5) |
| Стаття 31. Відкликання реєстрації адміністратора, розташованого у третій країні | так |
| Стаття 32. Визнання адміністратора, розташованого у третій країні | так (крім 32.9) |
| Стаття 33. Схвалення бенчмарків, наданих у третій країні | так |
| РОЗДІЛ VI. АВТОРИЗАЦІЯ АДМІНІСТРАТОРІВ, ЇХ РЕЄСТРАЦІЯ ТА НАГЛЯД ЗА НИМИ | |
| Глава 1. АВТОРИЗАЦІЯ ТА РЕЄСТРАЦІЯ | |
| Стаття 34. Авторизація адміністратора та його реєстрація | так (крім 34.8) |
| Стаття 35. Відкликання або призупинення дії дозволу або реєстрації | так |
| Стаття 36. Реєстр адміністраторів та бенчмарків | так |
| Глава 2. СПІВПРАЦЯ У СФЕРІ НАГЛЯДУ | |
| Стаття 37. Делегування завдань компетентними органами | так |
| Стаття 38. Розкриття інформації іншої держави-члена | так |
| Стаття 39. Співпраця у проведенні виїзних інспекцій та розслідувань | так |
| Глава 3. РОЛЬ КОМПЕТЕНТНИХ ОРГАНІВ | |
| Стаття 40. Компетентні органи | так |
| Стаття 41. Повноваження компетентних органів | так |
| Стаття 42. Адміністративні санкції та інші адміністративні заходи | так |
| Стаття 43. Виконання наглядових повноважень та встановлення санкцій | так |
| Стаття 44. Обов’язок співпрацювати | так |
| Стаття 45. Публікація рішень | так |
| Стаття 46. Колегії | так |
| Стаття 47. Співпраця з ESMA | так (крім 47.3) |
| Стаття 48. Професійна таємниця | так |
| Глава 4. ПОВНОВАЖЕННЯ ТА КОМПЕТЕНЦІЇ ESMA | ні |
| СЕКЦІЯ 1. Компетенція та процедури | ні |
| Стаття 48a. Здійснення повноважень ESMA | ні |
| Стаття 48b. Запит інформації | ні |
| Стаття 48c. Загальні розслідування | ні |
| Стаття 48d. Виїзні інспекції | ні |

| Статті BMR | GAP-аналіз застосовується (так, ні)[4] |
|---|---|
| СЕКЦІЯ 2. Адміністративні санкції та інші адміністративні заходи | ні |
| Стаття 48e. Наглядові заходи з боку ESMA | ні |
| Стаття 48f. Штрафи | ні |
| Стаття 48g. Періодичні штрафні платежі | ні |
| Стаття 48h. Розкриття інформації, характер, виконання та розподіл штрафів і періодичних штрафних платежів | ні |
| СЕКЦІЯ 3. Процедура та перегляд | ні |
| Стаття 48i. Процедурні правила вжиття наглядових заходів та накладення штрафів | ні |
| Стаття 48j Слухання осіб, щодо яких ведеться розслідування | ні |
| Стаття 48k. Перегляд судом | ні |
| СЕКЦІЯ 4. Збори та делегування | ні |
| Стаття 48l. Збори за нагляд | ні |
| Стаття 48m. Делегування завдань ESMA компетентним органам | ні |
| Стаття 48n. Перехідні заходи, пов'язані з ESMA | ні |
| РОЗДІЛ VII. ДЕЛЕГОВАНІ ТА ІМПЛЕМЕНТАЦІЙНІ АКТИ | ні |
| Стаття 49. Здійснення делегованих повноважень | ні |
| Стаття 50. Процедура Комітету | ні |
| РОЗДІЛ VIII. ПЕРЕХІДНІ ТА ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ | ні |
| Стаття 51. Перехідні положення | ні |
| Стаття 52. Строк для оновлення проспектів емісії та документів із ключовою інформацією | ні |
| Стаття 53. Перегляди ESMA | ні |
| Стаття 54. Перегляд | ні |
| Стаття 55. Повідомлення про бенчмарки, на які посилаються, та їхніх адміністраторів | ні |
| Стаття 56. Зміни до Регламенту (ЄС) № 596/2014 | ні |
| Стаття 57. Зміни до Директиви 2008/48/ЄС | ні |
| Стаття 58. Зміни до Директиви 2014/17/ЄС | ні |
| Стаття 59. Набрання чинності | ні |
| ДОДАТОК 1. Процентні бенчмарки | так |
| ДОДАТОК 2. Товарні бенчмарки | так |
| ДОДАТОК 3. Кліматичні бенчмарки | так |

Результатом виконання п. 45 Переліку завдань Національної програми адаптації законодавства України до права Європейського Союзу (acquis ЄС) має стати розроблення та прийняття **Закону України про бенчмарки**. Проведений GAP-аналіз BMR підтвердив необхідність розроблення окремого закону, оскільки переважна більшість норм цього достатньо великого і складного акту ЄС не імплементовані у законодавство України.

Предметом Закону України про бенчмарки відповідно до BMR (ст. 1) має стати не тільки використання бенчмарків у фінансових інструментах, що частково передбачено Законом України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки», але й у фінансових договорах (поняття «фінансовий договір» у розумінні BMR означає «договір про споживчий кредит» в українському

законодавстві). Оскільки в Україні відсутні спеціальні вимоги до використання бенчмарків інститутами спільного інвестування, норми Закону України про бенчмарки мають використовуватись і для вимірювання результативності інвестиційних фондів. Як варіант, BMR може бути імплементований окремим розділом у Закону України «Про фінансові послуги та фінансові компанії». Але у такому разі він стосуватиметься всіх фінансових ринків і потребує узгодження з Національним банком України. Надалі ми описуємо варіант окремого закону, під яким розуміємо як окремий закон так і окремий розділ у названому законі. Надалі цей документ розроблений як рекомендація саме для НКЦПФР та регулювання BMR для ринків капіталу та організованих товарних ринків. Остаточно можна визначитися після консультацій НКЦПФР та НБУ (за потреби) і, у разі поширення BMR на всі фінансові ринки, нашими рекомендаціями по аналогії з ринками капіталу та НКЦПФР може скористатися і НБУ.

Сфера Закону України про бенчмарки (ст. 2 BMR) має бути чітко визначена за винятковим принципом (наприклад, цей закон не поширюється на НБУ, центрального контрагента, засоби масової інформації тощо). Бенчмаркінг не поширюється на «публічні установи» (public authority**),** до яких відносяться будь-які державні установи та публічні інституції, які видають чи розраховують індекси для публічних або регуляторних цілей (якщо вони надають дані для бенчмарків, надають бенчмарки або контролює їх надання для цілей державної політики). У Законі України про бенчмарки доцільно дати визначення поняття «референтна ціна фінансового інструменту», оскільки воно використовується як для застосування норм Закону України про бенчмарки, так і для інших цілей. У Законі України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» є визначення понять «бенчмарк» та «індекс», що спрощує подальшу роботу над іншими визначеннями (ст. 3 BMR).

Певні положення BMR застосовуються до «піднаглядних суб'єктів», до яких відносяться кредитні установи, страховики, перестраховики, професійні учасники ринків капіталу та організованих товарних ринків (інвестиційні фірми, компанії з управління активами, інститути спільного інвестування, оператори організованого ринку, товарні біржі, центральні контрагенти, торгові репозиторії), установи професійного пенсійного забезпечення (пенсійні компанії), сторони договору про споживчий кредит, а також власне адміністратори бенчмарка.

Відповідно до Регламенту Європейського Парламенту та Ради (ЄС) 2025/914 від 7 травня 2025 року, яким були внесені зміни до BMR з 01 січня 2016 року, сфера застосування BMR значно звузилась. Незначущі бенчмарки повністю вилучені із сфери застосування BMR. Це означає, що адміністраторам **звичайних незначущих бенчмарків більше не потрібно** отримувати авторизацію в ESMA чи подавати регуляторну звітність за BMR. Фокус BMR звужено виключно до **критичних та значущих** (використання понад €50 млрд) та спеціальних **кліматичних бенчмарків**. Якщо адміністратор пропонує кліматичні бенчмарки (Paris-Aligned Benchmarks

(**PAB)** або Climate Transition Benchmarks (**CTB**), він залишається під наглядом незалежно від обсягу їх використання.

Ключовими статтями BMR є статті 4-10 (глава 1 Розділу II), які встановлюють **вимоги до адміністратора бенчмарка**, який стає **новим учасником ринків капіталу або організованих товарних ринках**. Можна дати таке визначення: «Адміністратор бенчмарка — юридична особа, включена до реєстру НКЦПФР та уповноважена здійснювати розроблення, визначення, адміністрування та оприлюднення бенчмарків».

При цьому:

- адміністратор не отримує ліцензію професійного учасника;
- проходить окрему авторизацію (реєстрацію);
- підлягає окремому нагляду НКЦПФР;
- включається до окремого реєстру адміністраторів бенчмарків.

Адміністратором бенчмарка може бути:

- оператор організованого ринку;
- товарна біржа;
- особа, яка має право провадити діяльність з надання інформаційних послуг на ринках капіталу та організованих товарних ринках;
- індекс-провайдер (надавач індексу);
- інвестиційна фірма;
- банк;
- спеціально створена компанія;
- інша юридична особа, яка лише розраховує та адмініструє індекс.

Вимоги до адміністраторів бенчмарків у Законі України про бенчмарки можуть бути коротко описані за аналогією ст. 76 «Корпоративне управління» Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» з розширенням і деталізацією вимог у нормативно-правовому акті НКЦПФР. Якщо адміністратор бенчмарка – професійний учасник (оператор ринку; банк; інвестиційна фірма), вимоги додаються до Стандартів корпоративного управління, якщо ні – виписуються як окремий стандарт.

Звертаємо увагу, що **будь-який адміністратор бенчмарка є надавачем індексу**, але **не кожен надавач індексу є адміністратором бенчмарка.** Надавачами індексів є тільки оператори ринку та товарні біржі.

Статті 11-14 BMR (глава 2 Розділу II) присвячені вимогам до вхідних даних у процесі надання бенчмарка та методики визначення бенчмарка, а також вимогам до адміністратора бенчмарка щодо встановлення механізмів контролю для забезпечення достовірності вхідних даних. Стаття 15 BMR вимагає, щоб адміністратор розробив кодекс поведінки для кожного бенчмарка, в якому визначено відповідальність контриб'юторів (надавачів даних) щодо надання вхідних даних, і забезпечив відповідність такого кодексу поведінки положенням BMR. Стаття 16 BMR встановлює вимоги до піднаглядних надавачів даних, тобто до учасників ринку фінансових послуг, зазначених у ст. 3 BMR.

Статті 11-16 BMR є новими для законодавства України та мають бути імплементовані у Законі України про бенчмарки та нормативно-правових актах НКЦПФР

Увесь Розділ III BMR присвячений особливостям різних бенчмарків (табл. 2).

**Таблиця 2.** ***Класифікаційна матриця бенчмарків***

| Категорія | Критерій | Основний режим |
|---|---|---|
| **Критичні бенчмарки** | Визначені Європейською Комісією або такі, що відповідають критеріям ст. 20 | Повний режим BMR + спеціальний нагляд |
| **Значущі бенчмарки** | Використання ≥ 50 млрд євро або визначення бенчмарка значущим відповідно до ст. 24 (у новій редакції) | Повний режим BMR |
| **Процентні бенчмарки** | Відповідає ст. 18 | Спеціальний режим Додаток I |
| **Товарні бенчмарки** | Відповідає ст. 19 | Спеціальний режим Додаток II |
| **Бенчмарки кліматичного переходу ЄС (CTB)** | Відповідає ст. 19a-19b | Спеціальний кліматичний режим Додаток III |
| **Бенчмарки ЄС, узгоджені з Паризькою угодою (PAB)** | Відповідає ст. 19a-19c | Посилений кліматичний режим Додаток III |
| **Інші (незначущі) бенчмарки** | Не досягає порогів використання та не належить до спеціальних категорій бенчмарків | Поза сферою BMR |

Ще краще дивитися на **класифікацію BMR у двох вимірах одночасно**:

1) за предметом бенчмарку (що саме розраховується) - тип;
2) за системною значимістю (наскільки важливий бенчмарк для ринку) - статус.

Класифікація бенчмарків має на меті встановлення різного рівня вимог до типів та статусу бенчмарків (табл. 3).

**Таблиця 3.** ***Матриця застосування вимог BMR***

| Тип бенчмарку | Критичний | Значущий | Інший (незначущий) |
|---|---|---|---|
| **На основі регульованих даних** | Не може бути критичним | Ст. 17 BMR: спрощені вимоги | BMR може застосовуватись добровільно |
| **Процентний** | Загальні вимоги + Додаток I + повний режим (ст. 20-23) [5] | Загальні вимоги + Додаток I + | BMR не застосовується |

[5] Для товарних бенчмарків, що регулюються Додатком II, ст. 23 не застосовується так само, як для критичних процентних та інших бенчмарків

| Тип бенчмарку | Критичний | Значущий | Інший (незначущий) |
|---|---|---|---|
| | | полегшений режим (ст. 25)[6] | |
| **Товарний** | ст. 10 + Розділи IV–VI + Додаток II + повний режим (ст. 20-23) | ст. 10 + Розділи IV–VI + Додаток II + полегшений режим (ст. 25) | Лише якщо підпадає під спеціальні вимоги ст. 19 |
| **Кліматичний (CTB): ≥30% initial GHG reduction** | Додаток III | Додаток III | Може бути, але BMR не застосовується |
| **Кліматичний (PAB): ≥50% initial GHG reduction + Paris alignment** | Додаток III | Додаток III | Може бути, але BMR не застосовується |

Для України сьогодні практично всі потенційні біржові індекси (наприклад, індекс ПФТС) найімовірніше потраплятимуть до категорії **бенчмарків на основі регульованих даних**, а найжорсткіший режим BMR (критичні бенчмарки) практично не застосовується. Це дозволяє імплементувати BMR поетапно, не створюючи надмірного регуляторного навантаження на адміністраторів. Тому для імплементації на даному етапі рекомендується взяти за основу ст. 17 «Бенчмарки на основі регульованих даних».

**Процентні бенчмарки** в Україні відсутні, але це не означає, що вони не можуть виникнути за прикладом EURIBOR (колишній LIBOR) чи інших міжбанківських процентних індикаторів. Тому у Законі України про бенчмарки потрібно залишити можливість виникнення та регулювання подібних бенчмарків.

**Товарні бенчмарки** в Україні є (наприклад UEBGEX, індекси електроенергії, аграрні цінові індикатори), тому саме цьому типу бенчмарків слід приділити найбільшу увагу.

Імплементація положень щодо **кліматичних бенчмарків** має відбуватись одночасно і комплексно з імплементацією Регламенту (ЄС) 2020/852 від 18 червня 2020 року про створення рамок для сприяння сталим інвестиціям та внесення змін до Регламенту (ЄС) 2019/2088 (Таксономія ЄС) та Регламенту (ЄС) 2019/2088 від 27 листопада 2019 року про розкриття інформації, пов'язаної зі сталим розвитком, у секторі фінансових послуг (SFDR).

У зв’язку з останніми змінами до BMR постало питання: як виявити, що **бенчмарк значущий** і підлягає регулюванню? Критерій «використання ≥ 50 млрд євро» в Україні навряд чи буде застосований. А от визначення бенчмарка значущим відповідно до ст. 24 (у новій редакції) треба дослідити.

[6] Ст. 25. Звільнення від певних вимог до значущих бенчмарків

Якщо бенчмарк не досяг €50 млрд, НКЦПФР може визнати його значущим, якщо одночасно виконуватися три умови (табл. 4)

**Таблиця 4.** ***Кумулятивні умови визнання бенчмарка значущим***

| № | Критерій | Що має встановити НКЦПФР |
|---|---|---|
| 1 | Немає або дуже мало належних ринково-орієнтованих замінників | На ринку відсутні або є дуже мало реальних ринкових альтернатив цьому бенчмарку |
| 2 | Значний негативний вплив | При припиненні бенчмарку або використанні неналежних/ненадійних вхідних даних виникне значний негативний вплив |
| 3 | Не визначений значущим іншим національним компетентним органом | Бенчмарк ще не був визнаний значущим компетентним органом іншої держави-члена ЄС |

**Що означає «значний негативний вплив»?**
BMR прямо перелічує сфери, в яких оцінюється вплив:

**припинення бенчмарку / ненадійні вхідні дані**
↓
чи матиме це значний негативний вплив на:
1) цілісність/належне функціонування ринку;
2) фінансову стабільність;
3) споживачів;
4) реальну економіку;
5) фінансування домогосподарств та підприємств.

**НКЦПФР не просто «приймає рішення»:** за ст. 24(3) BMR процедура також включає консультації з **ESMA**.

Якщо НКЦПФР вважає, що бенчмарк відповідає критеріям значущості, вона:
1) готує проєкт рішення;
2) повідомляє адміністратора бенчмарка;
3) консультується з ESMA;
4) адміністратор має 15 робочих днів для подання зауважень;
5) НКЦПФР розглядає зауваження;
6) приймає остаточне рішення;
7) повідомляє ESMA;
8) публікує рішення, його обґрунтування та юридичні наслідки.

Нова стаття 24a встановлює додаткові вимоги до адміністраторів значущих бенчмарків. Але вона **не встановлює нові методологічні вимоги до самого бенчмарку**, а встановлює насамперед **регуляторні обов'язки адміністратора після набуття бенчмарком статусу значущого (**табл. 5).

**Таблиця 5.** ***Обов'язки адміністратора після набуття бенчмарком статусу значущого***

| Пункт ст. 24a | Коли застосовується | Обов'язок адміністратора |
|---|---|---|
| **24a(1)** | Бенчмарк досяг **€50 млрд** за ст. 24(1)(a) | Протягом **60 робочих днів** подати заяву на **авторизацію або реєстрацію** |
| **24a(2)** | Бенчмарк визнаний значущим за ст. 24(3) НКЦПФР | Протягом **60 робочих днів** отримати авторизацію/реєстрацію, якщо її ще немає |
| **24a(3)** | Бенчмарк визнаний значущим за ст. 24(6) — адміністратор із третьої країни | Протягом 60 робочих днів — **визнання або схвалення, якщо немає рівнозначності** |
| **24a(4)** | Бенчмарк визнаний значущим за ст. 24(7) — добровільно визнається значущим | Протягом **60 робочих днів** отримати авторизацію/реєстрацію |
| **24a(5)** | Усі значущі бенчмарки | НКЦПФР/ESMA застосовують наглядові та санкційні повноваження для забезпечення виконання BMR |

Статтю 27 («Заява про бенчмарк») рекомендується імплементувати таким чином: вимога «Протягом двох тижнів після включення адміністратора бенчмарка до реєстру, адміністратор повинен опублікувати заяву про бенчмарк» має бути у Законі України про бенчмарки, вимоги до змісту і форми заяви доцільно викласти у нормативно-правовому акті НКЦПФР. Теж саме стосується і статті 28 **(**«Зміни та припинення надання бенчмарка»). Єдина європейська точка доступу (ESAP), створюється відповідно до Регламенту (ЄС) 2023/2859. Підключення до ESAP має регулюватись окремими законодавчими актами України (ст. 28a).

У Законі України про бенчмарки слід зазначити умови використання бенчмарків в Україні, наданих адміністраторами бенчмарків, як зареєстрованими в ЄС, так і зареєстрованими в України (ст. 29). Статті 30—33 BMR регулюють відносини наглядових органів ЄС і адміністраторів, розташованих у країнах, які не є членами ЄС, а також з регуляторами таких країн. Це має бути відображено насамперед у статті 8 «Міжнародне співробітництво» Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків».

Розділ VI BMR, глава 1, ст. 34-36 описують процедури авторизації та реєстрації адміністраторів, які не є чимось новим для української регуляторної практики. Для імплементації цих положень треба внести зміни до Закону «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», встановивши, що НКЦПФР встановлює порядок видачі, зупинення, відновлення дії та припинення дії свідоцтва про включення до Реєстру адміністраторів бенчмарків.

Положення ст. 37-39 (глава 2 «Співпраця у сфері нагляду») можуть бути імплементовані у момент вступу України до ЄС.

Для імплементації статей глави 3 Розділу VI BMR **є всі необхідні умови**, закріплені у законах України. Компетентним органом відповідно до BMR в

Україні є НКЦПФР. Потрібно внести зміни до ст. 7 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», де визначити повноваження НКЦПФР щодо адміністраторів бенчмарків відповідно до ст. 41 BMR. Для імплементації статей 42-43 треба внести зміни до ст. 49-50 Закону України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків», де визначити повноваження НКЦПФР щодо заходів правозастосування та застосування фінансових санкцій (штрафів) щодо адміністраторів бенчмарків. Також відповідні зміни вносяться до ст. 40 «Оприлюднення інформації в рамках здійснення правозастосування», де визначаються повноваження НКЦПФР відповідно до ст. 45 BMR. У Законі України про бенчмарки потрібно визначити, що керівний орган адміністратора бенчмарка створює спеціальний комітет та керує ним, як це визначено у ст. 46 BMR. Щодо співпраці з ESMA треба внести зміни до ст. 8 «Міжнародне співробітництво» (ст. 47 BMR).

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Імплементація Регламенту (ЄС) 2016/1011 від 8 червня 2016 року про індекси, які використовуються як бенчмарки у фінансових інструментах і фінансових договорах або для вимірювання результативності інвестиційних фондів (BMR) вимагає як окремого Закону України про бенчмарки, так і внесення змін до низки законів у сфері регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків. Оскільки більшість норм BMR викладені в інструктивному стилі, у Законі України про бенчмарки рекомендується закріпити основні положення BMR, а регуляторні норми викласти у нормативно-правових актах НКЦПФР.
2. Ключовими статтями BMR є статті 4-10 (глава 1 Розділу II), які встановлюють вимоги до адміністратора бенчмарка, який стає новим учасником ринків капіталу або організованих товарних ринках. Ці статті рекомендується викласти у Законі України про бенчмарки.
3. Вимоги до адміністраторів бенчмарків у Законі України про бенчмарки можуть бути коротко описані за аналогією ст. 76 «Корпоративне управління» Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» з розширенням і деталізацією вимог у нормативно-правовому акті НКЦПФР за аналогом Стандартів корпоративного управління.
4. Вимоги до вхідних даних у процесі надання бенчмарка та методики визначення бенчмарка, вимоги до адміністраторів бенчмарків щодо встановлення механізмів контролю для забезпечення достовірності вхідних даних, щодо до кодексу поведінки контриб'юторів (надавачів даних), а також вимоги учасників ринку фінансових послуг як надавачів даних мають бути встановлені Законом України про бенчмарки та нормативно-правовими актами НКЦПФР.
5. Класифікація бенчмарків та особливості кожного типу бенчмарків мають бути відображені у Законі України про бенчмарки, але особливу увагу слід приділити бенчмаркам на основі регульованих даних та товарним бенчмаркам як таким, що вже застосовуються в Україні. Рекомендується

імплементувати BMR поетапно, не створюючи надмірного регуляторного навантаження на адміністраторів бенчмарків.

6. Ключовою статтею Закону України про бенчмарки повинна стати стаття «Визнання бенчмарка значущим», де мають бути чітко прописані критерії та процедури, за якими бенчмарк визнається значущими рішенням НКЦПФР.
7. Для імплементації статей BMR щодо авторизації та реєстрації адміністраторів бенчмарків та нагляду за ними, застосування фінансових санкцій та інших заходів впливу є всі необхідні умови, закріплені у Законі України «Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків». Рекомендується внести відповідні зміни до цього закону у зв'язку з виникненням нового учасника ринку – адміністраторів бенчмарків.

*Рекомендації підготовлені у межах проєкту «Імплементація acquis ЄС у сфері ринків капіталу (розділ «Фінансові послуги» NPAA, 2026)», який реалізується за підтримки Європейського Союзу та Міжнародного фонду «Відродження» в рамках спільної ініціативи «Вступаємо в ЄС разом». Матеріали представляють позицію авторів і не обов'язково відображають позицію Європейського Союзу чи МФ «Відродження».*